

Mei 2016

Verkenning mogelijkheden partieel nummerbehoud in Nederland

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Inhoud

Inleiding 5

1 Partieel nummerbehoud en de nummerpool 7

2 Wat zijn technische belemmeringen? 8

3 Wat kan partieel nummerbehoud opleveren? 9

Conclusie 11

Inleiding

Rond het thema vergemakkelijken van wisselen van bank heeft Tweede Kamerlid Aukje de Vries (VVD) de minister van Financiën gevraagd welke bijdrage zou kunnen worden verwacht van het afschaffen van de 'centrale nummerpool van banken in Nederland'.¹ Meer bepaald is haar vraag of het overstappen gemakkelijker zou kunnen worden als overstappers 'een deel van de cijfers van hun huidige rekeningnummer zouden kunnen meenemen'. Als er m.a.w. sprake zou kunnen zijn van 'partiële' nummerportabiliteit of 'partieel' nummerbehoud.

Omdat derhalve geen sprake is van volledige nummerportabiliteit, valt deze optie buiten de scope van het DNB-onderzoek naar de technische mogelijkheden van IBAN-portabiliteit in Nederland. Immers met alleen behoud van de laatste tien cijfers van het IBAN, zal bij overstap naar een andere bank een nieuwe IBAN worden verkregen door de verandering van de bankcode (en controlegetal). Daarom is er voor gekozen dit als een annex bij dat onderzoek op te nemen en het slechts in grote lijnen te beschrijven zonder diepgaande impact-analyse voor de spelers in de betaalketen. Kennis van dat onderzoek is voorondersteld.

Hierna worden drie vragen over partieel nummerbehoud beantwoord:

1. Wat is het en wat is de nummerpool?
2. Wat zijn in hoofdlijnen de technische belemmeringen?
3. Wat kan het opleveren?

¹ Kamerstukken II 2015-2016, 29 215, nr. 376, van 16 december 2015

1 Partieel nummerbehoud en de nummerpool

Onder partiële nummerportabiliteit wordt in deze context de mogelijkheid verstaan om in Nederland te kunnen overstappen met behoud van het lokale rekeningnummer in het IBAN, zijnde het oude Nederlandse rekeningnummer aangevuld met nullen.

Voorbeeld

Een ING-klant met IBAN **NL36 INGB 0007 6543 21**, stapt over naar de SNS Bank met behoud van het lokale rekeningnummer, met behoud van de laatste tien cijfers in het IBAN. Hij of zij krijgt dan een nieuwe IBAN met daarin alleen een andere bankcode en controlegetal: **NL76 SNSB 0007 6543 21**.

De rol van de centrale nummerpool

Bij het genereren van nieuwe Nederlandse IBANs wordt momenteel de systematiek van de nationale bank- en girorekeningnummers nog gebruikt, waardoor de laatste 10 posities van de Nederlandse IBANs uniek zijn, dus slechts één keer zijn uitgegeven. De bankrekeningnummers zijn het gezamenlijk eigendom van de Nederlandse banken via de Betaalvereniging Nederland. Deze wijst individuele banken een voorraad unieke nummers toe waar zij uit kunnen putten voor de uitgifte van nieuwe betaalrekeningen. De Betaalvereniging heeft momenteel een pool van vrije rekeningnummers die nog niet aan banken zijn toegewezen.

2 Wat zijn technische belemmeringen?

Om overstappen met behoud van het lokale rekeningnummer in de IBAN mogelijk te maken, zouden alle banken IBANs met hetzelfde lokale nummer moeten kunnen uitgeven. Daartoe zou het nu bij de IBAN-uitgifte gehanteerde uitgangspunt van de uniciteit van de lokale nummers moeten worden losgelaten. Nu is het nog zo dat zowel de IBAN als het lokale nummer in die IBAN uniek zijn. Om partieel nummerbehoud te kunnen bieden, zouden in principe alle banken zelf decentraal Nederlandse IBANs moeten kunnen uitgeven, ook met dezelfde lokale nummers. Die IBANs blijven uniek doordat de bankcodes verschillen en daarmee het controlegetal.

Daarbij zou echter wel bewaakt moeten worden dat de lokale nummers alleen nog worden uitgegeven aan de 'eerste' rekeninghouder. Dit komt er feitelijk op neer dat dan het lokale nummer aan de klant zou behoren. In het voorbeeld zouden alle banken een IBAN kunnen genereren met het lokale nummer 0007 6543 21, maar als de oorspronkelijke rekeninghouder van ING naar SNS verhuist, mag alleen SNS de IBAN met dit lokale nummer uitgeven. Alleen zo voorkom je de kans dat door regelmatig overstappen er toch dubbele IBANs zouden worden uitgegeven. En dit impliceert feitelijk weer uniciteit van lokale nummers in het IBAN. Om dit goed te bewaken kan een centraal bestand nodig blijken met de koppeling van de uitgegeven NL IBANs aan de gegevens van de 'eerste houder'.

Zoals eerder aangegeven, valt onderzoek naar de technische mogelijkheden van deze variant buiten de scope. Er is dus niet onderzocht welke aanpassingen in de betaalketen allemaal nodig zijn om dit mogelijk te maken en ook niet welke juridische haken en ogen eraan zouden kunnen zitten. Op voorhand is duidelijk dat dit voor de Nederlandse banken een grote impact lijkt te hebben i.v.m. aanpassing van tal van systemen en applicaties, alsook i.v.m. het inrichten en raadplegen van een centraal bestand dat lokale nummers aan rekeninghouders koppelt.

De vraag is wat deze vorm van nummerbehoud zou kunnen opleveren.

3 Wat kan partieel nummerbehoud opleveren?

- Enig gemak in de perceptie van de consument, omdat deze het IBAN gemakkelijker kan onthouden en/of meer feeling met een eigen IBAN houdt. De vier letterige bankcode in het IBAN is meestal logisch, alleen is er de gewenning aan het nieuwe controle getal.
- Bij overstap moet consument toch nieuwe IBAN doorgeven aan leveranciers e.d. en bedrijven moeten de IBANs van hun klanten dus wijzigen.
- Ten opzichte van NL IBAN-portabiliteit is er het voordeel dat de bankcode in het IBAN naar de nieuwe bank verwijst, waardoor de BIC-verrijking niet hoeft te veranderen en geen raadpleegbestand van geporteerde IBANs nodig is. Daar staat echter tegenover dat banken een bestand met koppelingen van IBANs en rekeninghouders moeten bijhouden en bij IBAN-uitgifte raadplegen.
- Verder werkt ook deze variant van nummerbehoud alleen in Nederland en is als zodanig in strijd met de SEPA-gedachte. Waar het loslaten van de uniciteit juist is gericht op het verder openen van het Europese speelveld, zou het invoeren van deze lokale variant van nummerbehoud dat weer teniet doen.

Conclusie

Op het eerste oog lijkt kunnen behouden van het lokale nummer in de IBAN het overstappen voor de consument niet heel veel meer te vergemakkelijken dan in de huidige situatie met een 100% nieuwe IBAN. Behoud van het lokale nummer zou slechts een klein drempeltje wegnemen bij overstappen naar een andere bank. De huidige overstapservice zou onverkort noodzakelijk blijven. Bovendien druist het in tegen de SEPA-gedachte van een 'level playing' field. Verder lijkt het mogelijk maken van partiële nummerportabiliteit voor de Nederlandse banken wel een behoorlijke impact te hebben en zijn er aanpassingen nodig van de nummeruitgifte en van tal van systemen en applicaties. Ook kan een centraal bestand nodig blijken met lokale nummers die aan de huidige rekeninghouders zijn gekoppeld.

Mei 2016,
Amsterdam

De Nederlandsche Bank,
Rein Kieviet

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEM